

สนค. ชี้ EU เดินหน้าปิดดีล FTA ทั่วโลก สะท้อนโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ไทย เร่งต่อยอดสู่การเจรจาไทย-EU

นายันทพพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ.สนค.) เปิดเผยว่า ทิศทางการที่สหภาพยุโรป (EU) เร่งรัดการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศคู่ค้าทั่วโลก ในช่วงต้นปี 2569 ถือเป็นพัฒนาการสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อไทยในหลายมิติ ทั้งในด้านโอกาสการขยายตลาด การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน และการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในบริบทที่ไทยอยู่ระหว่างการเจรจา FTA กับ EU ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ไทยจำเป็นต้องเร่งปรับตัวเพื่อรักษาศักยภาพท่ามกลางบริบทการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

นายันทพพงษ์ ระบุว่า ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2569 EU สามารถบรรลุและสรุปผลการเจรจา FTA ได้ถึง 3 ฉบับ ครอบคลุม 6 ประเทศ ได้แก่ การลงนามความตกลงกับกลุ่มประเทศตลาดร่วมอเมริกาใต้ (Mercosur) ซึ่งประกอบด้วยบราซิล อาร์เจนตินา อุรุกวัย และปารากวัย รวมถึงการสรุปผลการเจรจากับอินเดียและออสเตรเลีย ภายหลังจากที่การเจรจาในหลายกรณีใช้เวลายาวนานและมีความซับซ้อน สะท้อนถึงความมุ่งมั่นเชิงนโยบายของ EU ในการกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ลดการพึ่งพาทลาดหลักเดิม และสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการค้าที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและความผันผวนด้านภูมิรัฐศาสตร์

พัฒนาการดังกล่าวเปิดโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ให้กับไทยอย่างมีนัยสำคัญ โดยประการแรก การที่ EU ขยายความตกลงการค้ากับประเทศต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมการปรับโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain Reconfiguration) ซึ่งเอื้อให้ไทยสามารถก้าวขึ้นเป็นฐานการผลิตและการส่งออกในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ เช่น อาหารแปรรูป อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยเฉพาะในช่วงที่ภาคธุรกิจของ EU มีแนวโน้มกระจายแหล่งจัดหา เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป

ประการที่สอง การขยายเครือข่าย FTA ของ EU จะช่วยกระตุ้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) โดยบริษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะจาก EU มีแนวโน้มเลือกลงทุนในประเทศที่มีศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความเชื่อมโยงทางการค้า และสามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่าย FTA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไทยมีความได้เปรียบในฐานะศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีระบบห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง

ประการที่สาม การเจรจา FTA กับ EU จะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ไทยยกระดับมาตรฐานสินค้า กฎระเบียบ และระบบการค้า ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม แรงงาน และความโปร่งใส ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนในระยะยาว

อย่างไรก็ดี ไทยยังต้องเผชิญความท้าทายจากการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศที่มี FTA กับ EU แล้ว เช่น เวียดนามและสิงคโปร์ ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรและสามารถเข้าถึงตลาด EU ได้ก่อน ส่งผลให้สินค้าไทยบางประเภทอาจเสียเปรียบด้านราคาและส่วนแบ่งตลาดในระยะสั้น นอกจากนี้ มาตรการทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของ EU ที่มีแนวโน้มเข้มงวดมากขึ้น อาจเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ยังไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสและลดผลกระทบจากความท้าทายดังกล่าว ไทยจึงควรดำเนินการ ดังนี้

- (1) เร่งรัดการเจรจา FTA ไทย-EU เพื่อให้ไทยสามารถเข้าถึงตลาด EU ได้ในเงื่อนไขที่ทัดเทียมกับประเทศคู่แข่ง
- (2) ยกระดับมาตรฐานการผลิตและความยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อม การลดการปล่อยคาร์บอน และมาตรฐานแรงงาน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ EU
- (3) เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SMEs ให้สามารถปรับตัวเข้าสู่การค้าในรูปแบบใหม่ เช่น การค้าดิจิทัล และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ
- (4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในระดับภูมิภาคและระดับโลก

สำหรับความคืบหน้าของการเจรจาความตกลง FTA ไทย-EU ล่าสุด ทั้งสองฝ่ายได้จัดการเจรจารอบที่ 8 ในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ณ จังหวัดเชียงใหม่ และสามารถสรุปข้อบทเพิ่มเติมได้อีก 3 บท ได้แก่ มาตรการเยียวยาทางการค้า ข้อยกเว้นในการใช้มาตรการต่าง ๆ ภายใต้ FTA (เช่น ข้อยกเว้นเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม และข้อยกเว้นด้านความมั่นคง) และหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติและการเปิดตลาดการค้าสินค้า ทำให้ปัจจุบันสามารถสรุปข้อบทได้แล้ว 11 บท จากทั้งหมด 24 บท การเจรจารอบถัดไปจะจัดขึ้นในเดือนมิถุนายน 2569 ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม โดยกระทรวงพาณิชย์ตั้งเป้าหมายที่จะสรุปผลการเจรจาภายในปี 2569

ในด้านมูลค่าการค้า EU เป็นคู่ค้าอันดับ 4 ของไทย รองจากจีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยในไตรมาสแรกของปี 2569 การค้ารวมมีมูลค่า 12,223.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.55 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปี 2568 โดยไทยส่งออกไป EU มูลค่า 7,671.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.14 และนำเข้ามูลค่า 4,551.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.93 ส่งผลให้ไทยเกินดุลการค้า 3,120.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าส่งออกสำคัญ อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง และหม้อแปลงไฟฟ้าและส่วนประกอบ และสินค้านำเข้าที่สำคัญ อาทิ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ และแผงวงจรไฟฟ้า

นายณันทพงษ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า EU เป็นตลาดที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ และมีกำลังซื้อสูง โดยมีมูลค่า GDP กว่า 21 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นราวร้อยละ 18 ของ GDP โลก) และมีประชากรราว 450 ล้านคน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP Per Capita) ที่ 4.7 หมื่นดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกถึง 3.2 เท่า การมี FTA กับ EU จะช่วยให้สินค้าไทยสามารถเข้าสู่ตลาดดังกล่าวได้ในอัตราภาษีที่ต่ำลงหรือเป็นศูนย์ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และสร้างโอกาสใหม่ทางการค้าและการลงทุน FTA ไทย-EU จึงถือเป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ไม่เพียงช่วยขยายตลาดส่งออก แต่ยังช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพิ่มการจ้างงาน และยกระดับบทบาทของไทยในห่วงโซ่อุปทานการผลิตโลก อันจะนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนในอนาคต